

Yhteisötaidetta lasten lailla

Jyväskyläläinen kuvataiteilija Pertti Karjalainen on kokenut kansainvälisten näyttely- ja yhteisötaideprojektien tekijä. Vuonna 1989 Murmanskissa järjestetystä Rauhan- ja ympäristöfestivaalista saakka hän on ollut säännöllisesti mukana luomassa ympäristötaideteoksia muun muassa Vodlajärvellä (*Talo* 2005), Gavrilov-Jamissa (*Käki* 2005), Jaroslavlissa (*Aikapyörä* 2010 ja *Vuodenaikaympyrä* 2014–16) sekä Jamalin niemimaalla Salekhardissa (*Pohjoiset legendat, Vuodenaikapylväs* 2015). Karjalainen on ollut mukana järjestämässä kansainvälisiä työpajoja ja näyttelyitä niin Siperian Tund-

ralla Taimyrissa kuin Pihkovassa, Novgorodissa ja Karjalan tasavallassakin.

Viime vuosina Karjalaisen taiteellinen toiminta on yhä enenevässä määrin painottunut lasten kanssa kouluissa ja päiväkodeissa toteutettaviin yhteisötaidehankkeisiin, joista suuri osa on ollut kansainvälisiä. Erityisen rikasta on ollut kuvataiteilijan yhteistyö Jyväskylän ystävyyskaupunki Jaroslavl'n taidekoulujen kanssa. Vuodesta 2008 lähtien Karjalainen on ollut toteuttamassa useita taideleirejä, työpajoja ja näyttelyitä, jotka ovat saattaneet jyväskyläläisiä koululaisia yhteen jaroslavlilaisten ikätovereittensa kanssa. Eräs lopputuloksista oli Jaroslavl'n 1000-vuotisjuhlan kunniaksi pystytetty monumenttiteos.

Pertin ohjauksessa taidetta ei tehdä aikuisten tavalla eikä aikuisten mittakaavassa, jota määrittelevät tietyt konventiot. Lähtökohtana hänen ohjaamisensa yhteisötaideteoksissa on kunkin lapsen vahva oma osallisuus. Lasten kanssa työskennellessä ei

ole olemassa ”oikean näköistä” työtä. Tällainen yhteistyö on erityisen mielenkiintoista venäläisten kanssa, koska siellä taideopetuksessa lähdetään usein juuri päinvastaisesta näkökulmasta. Venäjällä opettajat kertovat tarkkaan, mitä ja miten pitää piirtää, ja ovat heti kynän kanssa korjaamassa lasten töitä.

Pertin tavoitteena on, että jokainen lapsi löytää teosta tehdessä oman väylänsä ja nauttii työskentelystä täysin siemauksin. Työt aloitetaan erilaisilla vapailla luonnoksilla – hahmottelemalla, piirtämällä tai vaikka leikkaamalla muotoja paperista. Luonnosten kautta lapset löytävät oman näkemyksensä, jota kunnioitetaan. Aikuiset eivät vapautta rajoita: lapsille ei sanota, mikä työtapa on oikein tai väärin. Lasten oman jäljen pitää näkyä.

Teosten sisältö muokkautuu pikku hiljaa niin tekijöiden kuin paikankin mukaan; niihin vaikuttavat monet eri viranomaiset. Kokonaisuuden osat ja suunnitelmat elävät ja kasvavat vuosi vuodelta. Yhteistyölle

ominaisten korupuheiden ja konkreettisen toteutuksen suhdetta on mielenkiintoista, mutta vaikeaa ennustella. Viimeisin Karjalaisen edelleen käynnissä olevista hankkeista on Jyväskylän, Joensuun, Pietarin, Petroskoin ja Jaroslavlın kaupunkien

yhteinen *Viihdymme yhdessä sisällä ja ulkona*, jonka seuraavana haastena on Pietarin Millionnaja-kadulla sijaitsevan 204. koulun sisäpiha.

Seuraaville sivuille on koottu dokumentaatiota kahdesta pitkään käynnissä olleesta

hankkeesta, joihin ovat osallistuneet Keski-Palokan sekä Tikkanen koulut Suomesta ja Jaroslavl'n 4. taidekoulu Canzonon oppilaat Venäjältä. *Taiteen polut* –yhteisötaideprojekti on ollut käynnissä jo neljä vuotta. Teoskokonaisuus, johon kuuluu kirjavia pylväitä ja vanhoihin venäläisiin ikkunaraameihin soviteltuja tintamareseja, on sijoitettu Jaroslavl'n kaupungin Ystävyyspuistoon.

Jyväskylän kaupungin yhdyskuntatoimi ”Kehävihreän” rahoituksella toteutettuun *Sepänkeidas* –projektiin kuuluvat mosaiikki- ja pylvästeokset puolestaan sijoitettiin pysyvästi Jyväskylässä olevan kulkuväylän ja alikulkutunnelin yhteyteen.

Teksti: **Riku Toivola**
Kuvat: **Pertti Karjalainen**

